

CAP. XIII.

Non competit exceptio rei iudicate reo absoluto, quia non possidebat.

Idem Gregorius IX. (an. 1224.)

Adversario a tuo per Judicem absoluto, quoniam tempore motae litis rem petitam ab ipso sine dolo deserat possidere, si eam modo possideat, tibi petenti denuo rei iudicate exceptio non obstat.

CAP. XIV.

Valet rescriptum impetratum ab excommunicato super prosecutione appellationis, licet de excommunicatione non fecerit mentionem.

Idem.

Venerabilem fratrem nostrum Archiepiscopum b Narbonen. qui a Judicibus ex sufficienti gravamine ad Apost. sedem appellans, ad vos super appellatione sua nostras literas reportavit, etsi ex causis aliis tempore impetrati rescripti vinculo fuerit excommunicationis adstrictus, de quibus ibi mentio non habetur, ad proseguendam per eadem literas appellationem praedictam decrevimus admittendum. Quia nihil excommunicato appellare prodesset, si non posset appellationem suam proficere, & super ea literas impetrare.

TITULUS XXVI. DE PRESCRIPTIONIBUS.

CAP. I.

Episcopus contra Episcopum locum per se conversum ad fidem praescribit triennio: sed cum vacat Ecclesia, vel est in schismate, non praescribitur contra ipsam.

Ex Concilio Africano. (an. 403.)

Placuit, ut si quisquam a aliquem locum ad catholicam unitatem converterit, si eum per triennium nemine repetente tenuerit, ulterius ab eo non repetatur. Si tamen per ipsum triennium fuerit e Episcopus, qui possit repetere, & tacuit: si autem non fuerit, non praedictetur matri Ecclesiae, sed liceat, cum locus acceptus Episcopus, ex ipso die intra triennium repetere. Item si fuerit Episcopus ad catholicam fidem ex Donati parte conversus, non ei praedictetur praefinitum tempus: sed ex quo die conversus est, habeat per triennium potestatem repetendi locum, qui ad ipsam cathedram pertinebat.

CAP. II.

Duobus modis summat. Primo sic: Taciturnitas Praelati non nocet Ecclesiae, donec sit praescriptum. Secundo sic: In rebus invasivis non currit praescriptio. Jo. Andr.

Ex Regesto Greg. g Italiae Patriciae. (an. 600.)

Nihil b prodest: [& infra. i] Nihil cum scandalo, nihil cum forali strepitu vobiscum nos velle de causis pauperum definire, vobis scripsisse meminimus. Sed illud vos scire credimus, taciturnitatem atque patientiam nostram futuris post me Pontificibus in rebus pauperum praedictum non facturam.

[i] Gloriosissima sanitas, & pulchritudo corporis superfluae, si vulnus latet intrinsecus: atque illa magis cavenda est discordia, cui satellitium pax praebet exterior. Illud vero, quod in epistolis nostris revocare in memoriam nostram excellentia vestra studiose contendit, scriptum esse vobis.

CAP. III.

Per quietam, & sinceram possessionem triginta annorum praescribit Ecclesia rem privati. h. d. prout loquitur in praescriptione Ecclesiae aeternae, & iste intellectus tenendus est.

Gregorius. (an. 595.)

a De intellectu hujus Decr. vide Anton. de Burr. in c. 1. de re jud. b De mater. hujus decretal. vid. Philip. in c. olim. sup. de rescr. c Canonum Graece collectorum ex Carthaginensibus Conciliis hic numeratur centesimus vigesimus primus. d Cap. 1. eod. tit. in 3. comp. e fuit. f Aug. l. de her. c. 69. tom. 6. g lib. 2. c. 96. epist. 57. h Cap. 3. eod. tit. in 1. compil.

Sanctorum a Patrum sanctiones statuente confirmaverunt, & nos irrefragabiliter confirmamus, ut omnes possessiones ad singulas provincias nostrorum fratrum pertinentes, a quibus per triginta annos possessae sunt, quiete, & sincere absque synodali proclamatione perpetuo teneantur.

CAP. IV.

Quarta decimarum, & funeralium praescribitur contra Episcopum, si quadraginta annorum spatio non solvatur, & cathedralis Ecclesia interim non vacavit.

Alexander III. Salernitano Archiep. b [an. 1180.]

De quarta decimae, & oblationis defunctorum Clericus ab impetitione Episcopi quadragenaria praescriptione temporis se posse tueri videtur. Nisi forte interim pastoralis sedes caruisset pastore, qui jura Ecclesiae suae exigere debuisset. Nam Romana Ecclesia tricennem praescriptionem contra Ecclesiam non admittit.

CAP. V.

Possessor male fidei non praescribit.

Idem. d (an. 1180.)

Vigilanti studio cavendum est, ne male fidei possessores in praediis alienis: quoniam nulla antiqua dierum possessio juvat aliquem male fidei possessorem, nisi respuerit, postquam se noverit aliena possidere: cum bonae fidei possessor dici non possit. Ephefinus enim legislator solum propter vitandam miserorum segnitiem, & longi temporis errorem, & confusionem, primus tricennali, vel quadragenali praescriptioni vigorem legis imposuit f. Nobis autem tam in rebus cognitis, quam latentibus placuit non habere vigorem.

CAP. VI.

Una Ecclesia in parochia alterius quadraginta annorum spatio decimas praescribit.

Idem Mauritano g Episcopo. (an. 1170.)

Ad aures b nostras pervenit, duas Ecclesias litigasse super decimis, quas una earum in alterius parochia annis XL. possedit: [& infra. i] Tuae fraternitati tenore praesentium innotescat, quod de jure divino, & humano melior est conditio possidentis. Quia quadragenalis praescriptio omnem prolixam actionem excludit.

[i] Ac per hoc ejus actionem putat esse extinctam: altera vero volens eas jure parochiali evincere, praescriptionem non debere sibi obesse proponit. Ideoque quid juris sit in hoc casu, tua nos duxit f. consulendos.

CAP. VII.

Laici spiritualia possidere non possunt, ergo & per consequens nec praescribere. h. d. & quotidie allegatur.

Idem Parmensi Episcopo. (an. 1112.)

Causam i quae inter Regin. Archid. & Nobilem virum G. super decimis vertitur: [& infra. i] Ideoque f. t. p. a. f. p. mandamus, quatenus causam ipsam debito fine decidas, non obstante praescriptione temporis, vel concessione Ecclesiasticae secularisve personae, si idem G. opponere eam voluerit: quia cum Laici decimas detinere non possint, eas nulla valent praescribere ratione.

[i] Experimentis tuae, de qua multum confidimus, committimus audiendam, & mediante justitia terminandam.

CAP. VIII.

Si contra praescriptionem XL. annorum, quae sola currit contra Ecclesiam, opponatur interruptio, uterque probabit.

Idem. k (an. 1172.)

a C. 4. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lat. sub Alex. III. p. 38. c. 7. in regis. Greg. nondum inveni. b al. Salernitano, al. Salernitanen. c Cap. 6. eod. tit. in 1. comp. d al. Clemens IV. e Cap. 9. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Later. sub Alex. III. p. 38. c. 1. f vide l. fin. C. de praescr. long. temp. g al. Mauritano. h C. 9. eod. tit. in 1. comp. Bald. in tract. de praescr. in 1. p. 5. part. principalis. q. 14. i Cap. 10. eod. tit. in 1. comp. & quare Laicis decimam non datur, B. Thomas: & ib. Cajet. 2. 2. q. 87. art. 3. k al. Urbanus III.

Illud a autem te scire volumus, & tenere, quod adversus Ecclesiam minorem praescriptionem, quam quadraginta annorum Rom. Eccles. non admittit, licet quidam canones comprobent tricennale: & Ecclesia se potest adversus Ecclesiam quadragenaria temporis praescriptione tueri de re illa, quam inconcussa quadraginta annis noscitur possidisse. Verum si de praescriptione, & interruptione inter partes fuerit mota quaestio, ab utraque parte testes recipi debent: & si probata fuerit interruptio, praescriptio non retinebit.

CAP. IX.

Fines praediorum Ecclesiasticorum quadraginta annorum spatio praescribuntur.

Idem Syracusano Episc. [an. 1174.]

Quia indicante b Abbate C. comperimus, inter eum, & Abbatem sanctae Luciae gravem esse exortam de finibus quaestionem: agrimenforis definitione illam prospeximus finendam.

Hortamur igitur, ut ad loca, de quibus est contentio, accedentes, eam investrafaciatis praesentia terminari. Quadraginta tantum annorum praescriptione utrique parti servata.

CAP. X.

Tempore hostilitatis non currit praescriptio.

Lucius III. de Massandane, & de Dorcestre Abbat. & Magistro A. de W. de Fordit. (an. 1181.)

Ex transmissa c conquestione Abbatis, & Monachorum de Haben. accepimus, quod cum Ecclesia de Camerone ad jus eorum pertinere, & homines de Sibon. & Vinton. Ecclesiarum parochiani sint ipsius Ecclesiae: Clerici, qui praedictas habuerunt Ecclesias, minutatim omne jus parochiale praeter jus funerandi, matri Ecclesiae subtraxerunt: [& inf.] Dico. vest. mand. quatenus decimas, & oblationes cum aliis obventionibus memoratae matri Ecclesiae (praescriptione hostilitatis tempore non currente) restitui faciatis.

CAP. XI.

Procuratores, quae debentur legatis, & nunciis Apostolica sedis praescribi non possunt.

Innocentius III. Abbati de Cenedo. (an. 1210.)

Accedentes d ad praesentiam nostram Praepositi sancti Nazarii, & A. Canonicus sancti Stephani, Syndici, & Procuratores Primicerii, & Clerici e Mediolan. de ordinariis majoris Ecclesiae graviter sunt conquesti, quod cum ipsi Legatos, & Nuncios Apost. sed. devote recipiant, & procurantibus f ad expensas subsidium impertiri: [& inf. i] Volentes autem, ut quod omnibus imminet, ab omnibus comprobetur: Mandamus, quatenus nisi dicti ordinarii per speciale privilegium Apostol. sed. a praestandis procuratoribus ostenderit se immunes (etiāsi longissimo tempore procuratoris obsequium non impenderint: cum in talibus praescriptio sibi locum nequeat vendicare) ipsos ad procuratoris sarcinam ordine debito subeundam teneri decernas.

[i] Unde Clerici Mediolanen. grave quebantur sibi praedictum generari, cum enim per civitatem ipsam saepe contingat transfugum facere nuncios nostros, & legatos, quanto in eorum procuratoribus pauciores existunt, tanto facientes amplius praegravantur, & quanto per plures esset onus procuratoris divinum, tanto a facientibus facilius portaretur. Qui siquidem ordinarii, cum pro eis, & aliis vigilare jupiter non cessemus, & spiritualia, sicut Deus dederit, omnibus mini-

a Cap. 1. eod. tit. in 2. comp. vid. Bald. tract. de praescr. in 5. parte principalis. b Cap. 2. eod. tit. in 2. comp. unde ita reponenda est inscriptio: Idem Syracus. Episcopo. c Cap. 1. de capel. mona. b. unde restituenda est inscriptio, quando videlicet currat praescriptio. vid. Specul. tit. de app. §. nunc brevisiter. Add. late per Ripam tract. de peste. d Cap. 1. eod. tit. in 3. comp. e al. Clerici Mediol. in ant. e al. expensas nolunt subsidium &c.

stremus, in huiusmodi se jure speciali tueri satagant, non videtur: praesertim cum & Apostolus dicat: Si vobis spiritualia seminavimus, non est magnum, si carnalia vestra metamus: & instantia nostra quotidiana sit omnium Ecclesiarum sollicitudo, sicut plenus norunt praesentes pariter, & remoti.

CAP. XII.

Subditus non praescribit obedientiam contra Praelatum.

Idem de Costa, & de S. Donato Prioribus. [an. 1210.]

Cum non a liceat a capite membra recedere, non sufficimus admirari, quod sicut referente Bracaren. Archiepiscopo nobis est intimatum, licet Ecclesiae vestrae in ipsius sint dioecesi constituta, vos tamen obedire sibi tanquam Episcopo b vestro contumaciter reculatis: [& infra. i] Ideoque mandamus, quatenus praefato Archiepiscopo, & Ecclesiae Bracaren. obedientiam, & reverentiam debitam, sicut alii Clerici suae dioecesis faciunt, impendatis, praescriptione temporis non obstante.

[i] Cum igitur crimen ariobandi sit repugnare, & scelus idololatria nolle acquiescere, sustinere nolentes, quod subditi Praelatis suis non obediant, ut tenentur, de communi f. n. cons.]

CAP. XIII.

De juribus ad Romanam Ecclesiam spectantibus currit sola centenaria praescriptio.

Idem Nobili viro Mataseloni. [an. 1212.]

Ad audentiam c Apostolatus nost. pervenit: [& inf. i] Proponebatur ex parte tua Alexandrum Pap. praed. nost. tibi in castro Palatioli concessisse singulis annis 40. solidos denariorum Papiens. quos Rom. Eccles. ibi consuevit recipere annuatim: insuper comestiones, banana, placita, forisfacta, & omnia jura, quae ibi Apostolica sedes habebat. Sed ea tibi ratione nulla deberi castellanus ejusdem castri constantissime assererat. Ad quod probandum inducebas praedicti Papae privilegium, & librum Eccles. Rom. censualem: hoc etiam nitebaris probare per testes, qui dicebant se vidisse praescriptum censum nunciis Rom. Pont. a 50. annis, & infra fuisse solum. Sed inter alia fuit ex adverso responsum, quod nec privilegium, nec liber censualis tibi aliquid commodi assererat d, cum privilegio usus non fueris spatio annorum 30. & liber censualis suspectus existeret: quia non fuerat in camera nostra receptus, ac Scribarius alio modo scripsisset dicta testium, quam dixissent. Nos igitur magis auctoritatem privilegii, quam depositiones testium attendentes, considerantes etiam librum censualem, quem non suspectum habuimus e, licet non in nostra, sed in Cardinalis sancti Hadriani camera sit inventus, qui f eum quando camerarius fuerat, de camera B. Petri suscepit, nec credentes ipsum Scribarium (cum juratus sit officium suum fideliter exequi) aliud scripsisse, quam a testibus diceretur: Respicientes insuper (quod est longe validius) ipsum negotium tangere principaliter Rom. Eccles. contra quam non nisi centenaria praescriptio currit: in solutione praedicti census, & aliorum petitorum condemnavimus partem adversam, injungentes eidem, ut tibi, non tanquam tibi, sed tanquam Eccles. Rom. (cujus auctoritate debes percipere, cujus etiam propter praedicta beneficia vasallus existis) sine difficultate persolvat.

[i] Te conquerente, quod quadam jura de castro Palatioli a fel. rec. Alexand. Papa p. n. tibi concessa castellanen. ejusdem castri tibi reddere denegabant. Porro te ac dil. fl. Leonis, consulemque illius castri propter hoc in nostra praesentia constitutos audiri fecimus diligenter.]

V 2

CAP.

a Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. vide Rom. singul. 500. incip. Curialis de Florentia. b Archiepiscopo. c Cap. 3. eod. tit. in 3. comp. Ancbar. consil. 310. & Paul. Castr. consil. 208. incipit. In facto praesenti. d assererat. e Libro censuali Ecclesia in loco non suspecto servato creditur. l. 1. si cert. pet. Barr. f al. quia.

CAP. XIV.

De centenaria prescriptione, que solum currit contra Romanam Ecclesiam, tempora schismatum deducantur.

Idem Innoc. III. Hel. & Gu. Abbatibus. (an. 1212.) Um a vobis: (& inf. 1) Licet igitur tam legali, quam canonica sit definitio statutum, ut contra Rom. Eccl. que gaudet privilegio speciali, non nisi centum annorum precriptionum locum sibi valeat vindicare: tempora tamen intercidentium schismatum, que secundum juris ordinem cursum precriptionis impediunt, nolumus aliquatenus computari, sed diligenti consideratione adhibita de ipsa computatione deduci.

[1 Aliis literis dedimus in mandatis, ut in causam, que inter Ecclesiam Hildensem, ex una parte, & Ecclesiam de Gand. & Eccles. Roman. ex altera dignoscitur agitari, testes ad probandam precriptionem recipere debeatis. Insinuatione presentium vobis diximus declarandum, quod postquam precriptio contra monasterium supradictum, & libertatem ipsius dicitur inchoata, scisura trium schismatum adversus Rom. Eccl. intervenit.]

CAP. XV.

Prælati inferior potest prescribere in certis Ecclesiis sua diocesi totum jus Episcopale: subducitur tamen de precriptione tempus, quo vacavit Ecclesia cathedralis.

Idem Helien. & Rossen. b. Episcopis. (an. 1210.)

Audit, & intellectis e meritis causae, que vertitur inter Vigoren. Episcopum, & Abbatem de Hevescam super Ecclesiis in valle de Hevescam, quas Episcopus asserit ad se diocesana lege spectare, Abbas autem eas esse ab ejus jurisdictione prorsus exemptas: (& inf. 1) Verum tanto tempore probantur per testes ab Abbatibus de Hevescam pleno jure possessas, ut videatur in eis Episcopale jus legitime precriptisse: (& inf. 2) Quocirca mandamus, quatenus in prelati privilegiis Th. & Of. Regum, que Abbas super premissa libertate asserit se habere, si per illa constiterit, quod vallis de Hevescam sit ille locus, quem C. præd. nost. libertate donavit, absolvatis Abbatem ab impetitione Episcopi super Ecclesiis memoratis: & adjudicantes illas Abbati pleno jure subjectas, Episcopo super illis silentium imponatis. Quod si Abbas in hac probatione defecerit, audiatis probationes super tempore, quo intra quadraginta annos sedes Episcopalis vacavit: & si per tantum temporis vacasse constiterit, ut illo subducto, non sit quadragenaria completa precriptio, vos in illis Ecclesiis jus Episcopale adjudicetis Episcopo, & super illo perpetuum silentium imponatis Abbati. Si autem exceptionem hujusmodi Episcopus non probaverit: quia tamen interruptionem probavit circa processione Pentecostalem in villa, & Ecclesia de Mortana, & receptionem, ac procuracionem Archidiaconi, necnon solutionem denariorum S. Petri in valle de Hevescam, circa cognitionem quoque causarum matrimonialium d, & capellani suspensionem in prædicta villa de Mortana, & interdictionem capellarum in præfata villa de Hevescam: vos super his jus Episcopale adjudicetis eidem, si tamen circa suspensionem, & interdictionem hujusmodi intra quadraginta annos interruptio facta fuit: in cæteris ei silentium imponentes, que Abbas precriptisse probatur.

[1 Cognovimus evidenter Ecclesias illas per privilegia Rom. Pontif. non esse ab Episcopali jure substractas, nisi forte vallis de Hevescam sit ille locus, quem a duobus Regibus, Rendo videlicet, & Orsa, libertati donata bon. mem. C. Pp. libertati donavit, sicut in ipsius privilegio continetur.]

[2 Nisi forte per tantum temporis spatium Vigoren. Ecclesia a Cap. 4. eod. tit. in 3. comp. b. al. Racrofen. c. Cap. 5. eod. tit. in 3. compil. vid. c. auditis. supr. de in integr. rest. ubi Flores. Bald. in tract. de prescr. in 3. v. 6. p. principalis q. 1. Felin. in c. irrefragabili. supr. de offic. ordinarii. d. Hodie Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 20.

interim vacavisset, ut tempore vacationis subducto, precriptio minime sit impleta.]

CAP. XVI.

Non potest subditus contra superiorem visitacionem, aut procuracionem ratione visitacionis debitam, in seipso prescribere: quamvis alius in personam alterius prescribere possit utramque.

Idem Parisiensi Episcopo. (an. 1212.)

Cum a ex officii sui debito Senonen. Provinciam visitaret Archiepiscopus Senonen. per Parisien. diocesim transitum faciens, ad Abbatis sancti Maglorii, Prioris de Castres, & quorundam aliorum Ecclesias ejusdem diocesis, necesse habuit declinare: a quibus cum procuracionem sibi debitam postularer, ipsi eam inhumaniter negaverunt, ad suam negationis defensionem hoc solum allegantes, quod non meminerant se procuracionem hujusmodi prædecessoribus ejusdem Archiepiscopi exolvisse, nec ab eis aliquando fuisse petitam: (& infra. 1) Nos igitur præmissam allegationem eorum nullam penitus reputantes, cum contra procuracionem, que ratione visitacionis debetur, prescribi nequiverit: quemadmodum nec contra visitacionem ipsam potest aliquo modo prescribi, etsi alius contra eum prescribere possit utramque b. Mandamus c, quatenus sententiam, quam in hujusmodi contemptores de antiqua Metropolis consuetudine tulit Archiepiscopus memoratus, usque ad satisfactionem condignam facias observari, quia secundum Apostolum: Qui spiritualia seminavit, non est magnum, si metas carnalia, cum nemo cogatur suis stipendiis militare. Si quid enim aliud, quam superius fuerit allegatum, contra intentionem Archiepiscopi objicere voluerint, & probare, nos eis faciemus justitiam exhiberi.

[1 Idem vero Archiepiscopus propter procuracionem sibi minus rationabiliter denegatam illius auctoritate rescripti, quod super hoc a sede Apostolica impetravit, ab officiorum executione suspendit: eosdem postmodum, quoniam suspensionis sententiam non servabant, vinculo excommunicationis adstringens, quod totum in ipsius Archiepiscopi literis conspeximus contineri, qui eandem sententiam petebat auct. Ap. confirmari.]

CAP. XVII.

Qui alieno nomine possidet, non prescribit, nec etiam is, qui proprio, nisi habeat bonam fidem, & justum titulum, si prescriptio est contra eum. hoc dicit, secundum Joan. Andr. addita suppletione Panormitani.

Idem Pisano Archiepiscopo. (an. 1212.)

SI diligenti: [& inf. 1] Cum judicatus Calaritanus ad jus, & proprietatem B. Petri pertineat, sicut tota Sardinia nullo pertinet mediante, tibi non licuit pro te, vel Ecclesia tua a Marchione Massæ Judice Calaritano fidelitatis exigere juramentum: [& inf. 2] Nos igitur, que nuncius tuus proponere voluit, plenius circumspexit, non intelleximus te, vel Ecclesiam tuam super hoc aliquo jure subnixam, cum auctoritatem sedis Apostolicæ non ostendas, per quam a Judicibus Calaritanis tu, & antecessores tui fidelitatis exegeris juramenta: nec precriptione aliqua muniaris, cum secundum confessionem tuam nec Ecclesia Pisana, vel tu fueris in quasi possessione juris exigendi hujusmodi juramentum, quod s per

a Cap. 6. eod. tit. in 3. compil. De materia procuracionis, & visitacionis, vid. Conc. Lat. sub Alex. III. cap. 4. & sub Innocent. III. cap. 33. adde Concil. Oxoniense c. ut singula, & Concil. Trident. sess. 24. de reform. c. 23. & Bernard. Diaz. reg. 396. incip. Procuratio seu visitatio. b utrumque. c al. ideoque mandamus. 1. Corinth. 9. d Cap. 7. eod. tit. in 3. compil. Bona fides qualiter probetur, vid. Innocent. & Imol. in cap. fin. infr. eod. Oldrad. conf. 244. & Paul. de Cast. conf. 153. Bald. in l. fin. C. de edict. Divi Hadr. toll. e. An confessio præjudicialis nocet Eccles. Cyn. in 15. q. in l. 1. C. de confess. Bart. in l. certum. s. sed an & ipsos. ff. eod. f. al. ita: quod pro sede Apostol. Cæterum omnes manuscr. habent ut impressum est.

sedem Apost. ab ipsis Judicibus receptum fuisse fateris, per quod constat Ecclesiam Romanam semper in quasi possessione fuisse, cum pro ea ministerio tuo, & antecessorum tuorum exactum fuerit, & præstitum juramentum: & is etiam possidere dicatur, cujus nomine possidetur. Si vero dicatur, quod nomine tuo, & antecessorum tuorum, & non nomine nostro & Ecclesie Romanæ fuerit juramentum exactum, posset inferri, quod juramentum præstitum de conservando jure, & honore sedis Apost. fuerit violatum: unde licite retineri non posset, quod contra juramentum hujusmodi fuerit scienter obtentum: quia etiam secundum hoc locum precriptio habere non posset, cum in precriptione rerum Ecclesiasticarum bona fides, & justus titulus exigantur a: & si etiam locum potuisset habere precriptio, non credimus centenariam precriptionem (que sola currit adversus Rom. Eccl.) posse probari.

[1 Penses animo, quid illa tabernaculi archa significet, in qua cum tabulis virga simul, & Manna sunt jubente Domino recondita, nequam nos tibi scripsisse dure, & asperere reputares, cum in pectore Rom. Pont. qui universis Ecclesiarum Prælati præesse Deo auctore dignoscitur, & virga correctionis, & Manna debeat esse dulcedinis, ut altero favoreat humiles, & devotos, & reliquo rebelles seriat, & puniat delinquentes. Hinc est, quod illius vulneribus sauciat, quem Samaritanus duxit in stabulum, vinum adhibetur, & oleum, ut nisi commotionis, & exhortationis oleo delinquentium vulnera foreantur: vinum Ecclesiasticæ severitatis subsequatur. Licet igitur ex his, que præmissas, contemptris monitis nostris & mandatis, quibus nisi fuimus fraternitatem tuam frequenter inducere, ut dil. fl. n. VV. Marchionem Masse, Judicem Calaritanum juramento fidelitatis absolveres, quod exhiberi tibi, & Ecclesie Pisana fecisti, ut eo non obstante nobis, & Eccles. Rom. juraverit, non solum asperitate verborum, sed executione forsitan potuissent in te procedere Ecclesiasticæ disciplina.]

[2 Super eo vero articulo taliter respondisti, quod ab eo tempore, quo fuisti assumptus ad Præsulatus officium, juramentum fidelitatis pro sed. Apost. ab ipsis Judicibus recepisti: sciens te per Archiepiscopum Villanum prædecess. tuum, vinum magnæ auctoritatis, & honestatis, qui longo tempore in curia Rom. extitit Cardinalis, ipse quoque plenius novit consuetudines, & statuta, & omnes antecessores tui, qui fuerunt viri magnæ auct. sic te antiquam consuetudinem tenuisse pariter, & fecisse, cum nihil tibi, vel ipsis habentibus ab Apost. sede fuisset obiectum.]

CAP. XVIII.

Abbas in capellis prescribere potest jura Episcopalia, obtinet tamen in his solis, que prescriptis. h. d. quoad titulum.

Idem Episc. Lucano. (an. 1212.)

Cum b olim, frater Episcopo, cum Abbate, & Monachis sancti Salvatoris de Ficheto, super Plebe Falamazanzæ, & adjacentibus capellis ipsius in nostra presentia litigando, institutionem in eis, & alia ad jus Episcopale pertinentia vendicares, ad fundandam intentionem tuam vis commune principaliter allegabas, cujus auctoritate dicebas, universa spiritalia in prædictis locis, que sunt in diocesi tua constituta, ad te tanquam ad diocesanam Episcopum pertinere, arbitrium c præterea super hoc promulgatum a Pistorien. Episcopo, Archiepiscopo, ac Primicerio Lucanis allegans. Ad elidendam autem intentionem tuam, Abbas Greg. VII. Papæ d prædecess. nostri privilegium exhibuit, quod prædictum arbitrium multo videbatur tempore præcessisse: per quod tam monasterium, quam plebs, & capellæ prædictæ videbantur libertati donatæ: [& inf.] Aliorum quoque Rom. Pont. dictus Abbas privilegiis utebatur post arbitrium promulgatum obrentis, qui libertatis privilegia sibi concedere videbantur:

a Exigatur. b C. 8. eod. tit. in 3. compil. Vide Guid. Pap. hic c Ab utraque scil. parte approbatum. supr. de arb. ca. ex parte. d Hec 2. verba prædecess. nostri in omnibus manuscr. desunt.

[& inf.] Quia prædictus Abbas sufficienter ostendit, monasterium suum super institutionibus, destitutionibus, & ordinationibus Plebani, & Clericorum, baptismo, & pœnitentia, in levioribus culpis, sepultura, decimarum perceptione, ac divinis officiis celebrandis, tam in plebe, quam in capellis prædictis, in excommunicando, atque interdicendo, & etiam absolvendo legitima precriptione munitum: Abbatem ipsum ab impetitione tua super jam dictis articulis duximus absolvendum, super illis tibi perpetuum silentium imponendo, super aliis omnibus, que ad jus Episcopale spectare noscuntur, juxta tenorem arbitrii eundem Abbatem, quoad plebem & capellas prædictas, sententialiter condemnantes.

CAP. XIX.

Qui precriptione completa privilegium contrarium impetrat, & vitur illo, precriptioni renunciat. Si precriptio non erat completa, malam fidem habet, & ideo non prescribit.]

Idem Innoc. III. (an. 1210. Rome.)

Veniens a ad presentiam nostram Abbas sancti Martini de Pannonia: [& inf.] Petit a nobis postmodum idem Abbas, ut Vesprimen. Episcopus non impediatur, vel faciat impedi, quo minus omnes, qui in Simagien. parochia, vel comitatu consistunt, de omnibus, que possident, decimas sibi solvant: sicut in privilegiis Paschalis Papæ præd. nost. & Sancti Regis Stephani continetur. Præfatus vero Episcopus postulavit, ut decimas Simagien. Comitatus intra suæ diocesis terminos constitutas, quas detinet idem Abbas, sibi restitui faceremus, nisi aliquo jure speciali se ipsas possidere monstraret: [& inf.] Christina vero, Oleum sanctum, consecrationes altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Clericorum, qui ad sacros ordines promovendi fuerint, Clerici Ecclesiarum, vel capellarum ipsius monasterii, quod est in Vesprim. diocesi constitutum, a Vesprimen. Episcopo postulabant: si quidem catholicus fuerit, & gratiam sedis Apost. habuerit, & ea gratis sine pravitate aliqua voluerit exhibere: alioquin ab alio, quem maluerint, Præfate catholico suscipiendi ea liberam habeant facultatem a sicut in privilegio dicti Paschalis, & Alexand. Papæ prædecess. nost. perspeximus contineri. Non obstante privilegio Clementis Papæ, per quod privilegiis suorum prædecessorum non extitit derogatum, cum de ipsis nullam fecerit mentionem, præsertim cum & ipse Clemens privilegium illud concesserit, salvis institutionibus non solum Romanæ Ecclesie, sed ipsius etiam Legatorum. Nec obitare poterat precriptio, quam idem Abbas in suum subsidium opponebat: quia si consummata erat, quando ab Alexandro Papa privilegium impetravit, juri precriptionis renunciasse videtur b, præsertim cum coram vobis privilegio illo sit usus, quod suæ intentioni (quantum ad hunc articulum) contradicit. Si vero nondum consummata erat precriptio, sed erat in prescribendo: post impetratum hujusmodi privilegium bonam fidem non habuit: & ideo secundum canones non prescribit.

CAP. XX.

Nec in foro canonico, nec civili, valet precriptio cum mala fide.

Idem in Concilio generali. c (an. 1216.)

Quoniam d omne, quod non est ex fide, peccatum est: Synodali judicio diffinimus, ut nulla valeat absque bona fide precriptio, tam canonica, quam civilis. Cum generaliter sit omni constitutioni atque consuetudini derogandum, que absque mortali peccato non potest observari. Unde oportet, ut qui prescribit, in nulla temporis parte rei habeat conscientiam alienæ.

TITU.

a Cap. 1. De privi. in 4. compil. b Vide l. unic. C. 4. de Testu. l. 10. c sub Innoc. III. c. 41. d Cap. 3. eod. tit. in 4. compil. Vide Marbesil. sing. 24. incip. nota quod omnes leges.